

Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης.

Ενότητα 2: Το αποστολικό υπόβαθρο της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης
και οι Άγιοι της Αποστολικής περιόδου

Συμεών Πασχαλίδης
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Το αποστολικό υπόβαθρο της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης και οι Άγιοι της Αποστολικής περιόδου

Η αποστολικότητα της Θεσσαλονίκης

- Η αποστολικότητα της πόλης καταγράφεται σε πρώιμες πηγές:
 - Μαρτύριο Αγάπης, Ειρήνης και Χιόνης
 - Προϊμίο Λόγου Ιωάννη Καμινιάτη για την άλωση της Θεσσαλονίκης από τους Σαρακηνούς το 904:
 - ✓ Η ευσέβεια των Θεσσαλονικέων εδράζεται:
 - Στην αποστολικότητα της Θεσσαλονίκης
 - Στον άγιο Δημήτριο
 - Στους αγίους Θεσσαλονικείς ιεράρχες που συμμετείχαν στις Οικουμενικές Συνόδους

Απόστολος Παύλος

- ❑ Στις Πράξεις Αποστόλων (κεφ. 17) εξιστορείται η ίδρυση της εκκλησίας στη Θεσσαλονίκη από τον Παύλο και τους συνεργάτες του:

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγα. 5 Προσλαβόμενοι δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, ... οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι, Ἰησοῦν. ... Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν.

Απόστολος Παύλος

- ❑ Ο Παύλος παρέμεινε τρεις εβδομάδες στη Θεσσαλονίκη, κηρύττοντας στη συναγωγή, αλλά αντιμετώπισε εχθρότητα από τους Ιουδαίους
- ❑ Εγκώμια στην Α΄ και Β΄ Επιστολή προς Θεσσαλονικείς για τη φιλαδελφία και τον ζήλο τους, καθώς και για την προσδοκία της δευτέρας ελεύσεως του Χριστού
- ❑ Διασώζονται παραδόσεις της περιόδου της Τουρκοκρατίας για την παραμονή του Παύλου στη Θεσσαλονίκη που σχετίζονται με μνημεία:
 - Μονή Βλατάδων (παρεκκλήσιο απ. Παύλου στο καθολικό)
 - Κρυσφήγετο Απ. Παύλου (περιοχή Απ. Παύλου)
 - Άμβονας Ροτόντας
 - Λίθος Αχειροποιήτου

Συνεργάτες Αποστόλου Παύλου

- ❑ Ιάσωνας, Αρίσταρχος, Σίλας ή Σιλουανός, Τιμόθεος
 - Η σχέση τους με τη Θεσσαλονίκη μαρτυρείται στις Επιστολές του Παύλου
 - Τιμώνται ως συνιδρυτές της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης
 - Συμμετοχή στη συγγραφή της πρώτης Επιστολής προς Θεσσαλονικείς
 - Ο Σίλας μετά την αποστολική σύνοδο συνοδεύει τον Παύλο
 - Ο Ιάσων ο «θεσσαλονικεύς» θεωρείται συνιδρυτής της Κέρκυρας μαζί με τον Σωσίπατρο, δείγμα ότι το αποστολικό έργο του επεκτάθηκε εκτός της πόλης
- ❑ Μνημονεύονται και άλλα πρόσωπα (ως συνεργάτες και επίσκοποι της πόλης):
 - Απόστολος Γάιος
 - Ουρβανός

Απόστολος Ανδρέας [1]

Στις απόκρυφες *Πράξεις Ανδρέου* παραδίδεται παράδοση που συνδέει τον απόστολο Ανδρέα με τη Θεσσαλονίκη : *«Διελθών τε τήν Θεσσαλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς ταῖς πόλεσιν τὸ τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ... μέτεισιν πρὸς τὴν Ἀχαΐαν».*

- ❑ Αναφορά στο αποστολικό του έργο στη Θεσσαλονίκη από πηγές του 6^{ου} και 7^{ου} αιώνα (Γρηγόριος Τουρώνης, Ιωάννης Α΄ Θεσσαλονίκης)
- ❑ Αναφορά στο κήρυγμα και στη σύλληψή του στη Θεσσαλονίκη στο Λατινικό Μαρτύριό του από τον Γρηγόριο Τουρώνης (Tours) (Passio prious)
- ❑ Στα ψηφιδωτά του τρούλου της Αγίας Σοφίας (9^{ος} αι.) υπάρχει συναπτεκόνιση των αποστόλων Παύλου και Ανδρέα
- ❑ Απεικόνιση και στην Ανάληψη στην κόγχη του ιερού της Ροτόντας

Απόστολος Ανδρέας [2]

Στο Εγκώμιο του αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Ιωάννου Α΄ για τον άγιο Δημήτριο αναφέρεται ότι η Εκκλησία της Θεσσαλονίκης είχε συνιδρυθεί από τους αποστόλους Παύλο και Ανδρέα: *«εἰ γὰρ καὶ τῶν ἀποστόλων μαθηταὶ Παύλου καὶ Ἀνδρέου οἱ φιλόθεοι καὶ περὶ τοῦτο ταχεῖς Μακεδόνες, ἀλλ' οὔπω τότε τὰ ζιζάνια τοῦ ἐχθροῦ βεβλαστήκασι πάνυ...»*.

- ❑ Τελευταία αναφορά στη σχέση του με τη Θεσσαλονίκη στο Λόγο στη μετακομιδή του λειψάνου του στην Κωνσταντινούπολη

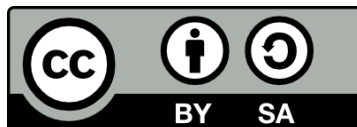
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συμεών Πασχαλίδης. «Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης: Το αποστολικό υπόβαθρο της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης και οι Άγιοι της Αποστολικής περιόδου». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS343/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

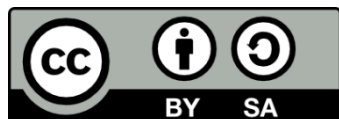
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Δημοσθένης Κακλαμάνος.
Θεσσαλονίκη, 21.6.2015.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

